

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการจัดระเบียบการปกครองแบบรัฐเดี่ยว โดยมีการแบ่งการจัดระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ราชการบริหารส่วนกลางได้นำเอาหลักการรวมอำนาจการปกครองมาใช้เป็นหลักสำคัญประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ 2) ราชการส่วนภูมิภาคได้นำเอาหลักการแบ่งอำนาจการปกครองมาใช้เป็นหลักสำคัญประกอบด้วย จังหวัด อำเภอและ 3) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้นำหลักการกระจายอำนาจการปกครองมาใช้เป็นหลักสำคัญ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจการบริหารการปกครองสู่องค์กรพื้นฐานในระดับตำบล (หจวณ ชูเพ็ญ. 2545 : 5-9)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทย ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลมีรายได้เฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี เกิน 150,000 บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีผลทำให้สภาตำบลทั่วประเทศเข้าหลักเกณฑ์การจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 จำนวน 617 แห่ง (ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 2 มีนาคม 2538) และในปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งสิ้น 5,770 แห่งทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552) โดยมีการแบ่งโครงสร้างออกเป็นฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขตหมู่บ้านๆละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 3 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน และฝ่ายผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากราษฎรในเขตตำบลนั้นๆ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 2 คน เลขานุการนายกองค์การ

บริหารส่วนตำบลหนึ่งคนซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนคุณสมบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ต้องพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมี อำนาจหน้าที่ดูแลความทุกข์สุขของประชาชนในหมู่บ้านและตำบล โดยได้วางขอบเขต อำนาจความรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กรไว้ ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็น หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดและรับรู้ปัญหาของประชาชนได้มากที่สุด

องค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีเขตการปกครองทั้งหมด 10 หมู่บ้านจำนวน 900 ครัวเรือน มีประชากร 4,150 คน และมีพื้นที่ 28 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 17,500 ไร่ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในปี 2552 ต้องให้บริการกับ ประชาชน โดยให้มีความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่ดีตามควรแก่อัตภาพ แต่องค์การบริหาร ส่วนตำบลถาวรแอนด์เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเล็ก มีรายได้น้อย มีข้อจำกัดในการบริหาร ดังนั้นการดำเนินโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้วางแผนไว้ จึงไม่สามารถ ที่จะดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและ จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพ เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบัน และโอกาส การพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ (2553 : 22-23) ด้วยเทคนิค SWOT Analysis พบว่า มีจุดอ่อน(Weakness) และอุปสรรค (Threat) ต่อการพัฒนา ดังนี้ ปัญหาความต้องการของประชาชนมีสูง แต่องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถ ตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างทั่วถึง ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในบทบาทอำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างจริงจัง หมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ห่างไกลกันมากมีถนนเชื่อมต่อระหว่าง หมู่บ้านทุกเส้นเป็นถนนลูกรัง ทำให้การเดินทางสัญจรไปมาไม่สะดวก เป็นปัญหาต่อ การพัฒนารวมทั้งการติดต่อประสานงานและการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนเป็นไปด้วย ความล่าช้า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและว่างงานหลังจากเก็บเกี่ยว ผลผลิต ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่งผลถึงคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของ

ประชาชน ปัญหาเหล่านี้ปัจจุบันยังคงมีอยู่ การแก้ไขเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นตัวแทนประชาชน ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ คอยตรวจสอบดูแลและพิจารณาจ่ายประจำปี โดยมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นเปรียบเสมือนเป็นหน่วยงานย่อยขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาว่าจะพัฒนาอะไร จะพัฒนาใคร จะพัฒนาอย่างไรและพัฒนาที่ไหน ข้อมูลที่ได้จากศึกษานั้นนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป

คำถามในการศึกษา

1. บทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลการแอนด์ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ อำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านดงบาก	หมู่ที่ 6 บ้านโนนทัย
หมู่ที่ 2 บ้านโนนมันแกว	หมู่ที่ 7 บ้านโนนสง่า
หมู่ที่ 3 บ้านถาวรแอนด์	หมู่ที่ 8 บ้านหนองตาเต็น
หมู่ที่ 4 บ้านเขวาทุง	หมู่ที่ 9 บ้านหนองกลางดง
หมู่ที่ 5 บ้านมะขม	หมู่ที่ 10 บ้านเขวาใต้

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ อำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 2,997 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรอำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย. 2552 : 2)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์ อำเภอ พัทลุงภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 353 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีทราบจำนวน ของประชากรจากสูตรของยามานะ (Yamane) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลถาวรแอนด์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาที่ศึกษาประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอนด์. 2553 : 35-37)

- 3.1 บทบาทด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและความปลอดภัย
- 3.2 บทบาทด้านการส่งเสริมอนุรักษ์พิธีกรรมและรักษาวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น
- 3.3 บทบาทด้านเศรษฐกิจ
- 3.4 บทบาทด้านการศึกษา
- 3.5 บทบาทด้านสาธารณสุข
- 3.6 บทบาทด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์

3.7 บทบาทด้านโครงสร้างพื้นฐาน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตด้านระยะเวลา คือช่วงระหว่างเดือนเมษายน 2553 - พฤศจิกายน 2553

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การปฏิบัติหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิมและการสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถาวร อำเภอพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและความปลอดภัย หมายถึง การให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม ถนนชำรุด พืชผลทางการเกษตรเสียหาย การให้ความร่วมมือในการออกตรวจตราและกำหนดกฎเกณฑ์ของหมู่บ้านเพื่อดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของประชาชน และการเฝ้าระวังป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน

1.2 ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์พิธีกรรมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น หมายถึง การให้ความร่วมมือในการบำรุงรักษาและฟื้นฟูภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านหรือ อบต. เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง ประเพณีบุญบั้งไฟ และการประชาสัมพันธ์ ชักชวนประชาชนในหมู่บ้านให้เข้ามามีส่วนร่วมในงานประเพณีท้องถิ่นต่างๆ

1.3 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การออกเยี่ยมเยียนประชาชนเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการด้านการประกอบอาชีพ การส่งเสริมและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ได้นำความรู้ด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดและฝึกอบรมให้ประชาชน และการส่งเสริมความเข้มแข็งหรือพึ่งตนเองโดยการจัดรวมกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มงานส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และกลุ่มเยาวชนต่างๆ

1.4 ด้านการศึกษา หมายถึง การสอดส่องดูแลและประสานขอความช่วยเหลือเมื่อพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือสถานศึกษาในพื้นที่ ได้รับความเดือดร้อน

เช่น ด้านอาคารสถานที่ ด้านคุณภาพชีวิต บทบาทในการแสดงความคิดเห็น ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ กับสถาบันการศึกษา และการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน

1.5 ด้านสาธารณสุข หมายถึง การให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการป้องกันและระงับโรคติดต่ออย่างสม่ำเสมอและทั่วถึงในชุมชน การหาแนวทางการเก็บขยะ กำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลอย่างเป็นระบบและมีความเหมาะสม การเผยแพร่ความรู้ให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีปลอดภัยจากสารเคมีและยาเสพติด และการมีส่วนร่วมรณรงค์เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน เช่น การเล่นกีฬา การรักษาความสะอาด รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพ

1.6 ด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอขอรับเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยโรคเอดส์ การสนับสนุนส่งเสริมด้านกีฬาเพื่อสร้างโอกาสให้เยาวชน สร้างนิสัยรักการกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.7 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การสำรวจข้อมูลปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน เพื่อเสนอผู้บริหารให้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุงซ่อมแซม และการชักชวนให้ประชาชนช่วยกันบำรุงรักษาสาธารณสมบัติของตำบล

2. ประชาชน หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม และอาศัยอยู่ในช่วงเดือน เมษายน – เดือนพฤษภาคม 2553

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในหมู่บ้านจากเขตตำบลนั้น เข้ามามีบทบาททำหน้าที่แทนประชาชน ในที่นี้หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์การศึกษา

1. ทราบระดับบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอ่นต่อการพัฒนาท้องถิ่น ว่าอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงในการส่งเสริมและพัฒนาบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลถาวรแอ่นในด้านการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

2. ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการถ่ายโอนอำนาจการปกครองให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY